

प्रथम सत्र नमुना उत्तर-पत्रिका तथा गुणदान योजना : 2021- 22

[Marking scheme & Model Answers : 2021- 22]

इयत्ता : बारावी [STD. XII] : मराठी (109) [Marathi]

एकूण गुण : 40

महत्त्वाच्या सूचना :

1. या प्रश्नपत्रिकेसाठी एकूण गुण 40 गुण असून 90 मिनिटांचा कालावधी आहे.
2. एकूण 50 बहुपर्यायी प्रश्न (MCQ) आहेत.
3. या प्रश्नपत्रिकेत अ [वाचन व आकलन], ब [व्याकरण], क [गद्य-पद्य पाठ] असे तीन विभाग आहेत.
4. प्रत्येक विभागापूर्वी दिलेल्या विकल्पानुसार यापैकी 40 प्रश्नांची उत्तरे लिहिणे आवश्यक आहे.
5. यासाठी प्रत्येक विभागापूर्वी दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात
6. प्रत्येक प्रश्नाच्या उत्तरासाठी चार (4) पर्याय आहेत. यापैकी योग्य पर्याय निवडून आपले उत्तर नोंदवावे / द्यावे.
7. प्रत्येक प्रश्नाच्या योग्य पर्यायासह उत्तरासाठी एक (1) गुण आहे.
8. प्रश्नपत्रिका सोडवण्यासाठी स्वतंत्र उत्तरपत्रिका दिली जाईल.

विभाग अ : वाचन व आकलन : गुण 10

प्रश्न क्रमांक 1 ते 6साठी सूचना – पुढील अपठित गद्य उतारा वाचून त्या आधारे विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या.

प्रश्न : वाचलेल्या उतान्याच्या आधारे अचूक पर्याय निवडून उत्तरे द्या. (5)

- 1) घर म्हणजे .....
- 3] एकत्र राहणारी, प्रेमाने बांधलेली माणसे
- 2) 'घर' ही कशाची संस्था आहे ?
  - 1] संस्काराची
- 3) पूर्वी घराची दारे कशासाठी उत्सुक होती ?
  - 4] येणाऱ्यांच्या स्वागतासाठी
- 4) घरातून मिळालेली कोणती गोष्ट बाहेरच्या जगात महत्त्वाची ठरते.
  - 2] संस्कार
- 5) 'घर कोलमडले, फक्त निवारा राहिला' असे म्हटले, कारण .....
- 3] नात्यांमधील प्रेमाऐवजी वेळ आणि दिखाऊ प्रतिष्ठेला महत्त्व आले.
- 6) उतान्यातील 'कवाडे' या शब्दाचा समानार्थी शब्द आहे ....
  - 2] दारे

प्रश्न क्रमांक 7 ते 11साठी सूचना - उपयोजित मराठी मधील पुढील उतारा वाचून त्या आधारे विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

प्रश्न : वाचलेल्या वरील उतान्याधारे अचूक पर्याय निवडून पुढील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (5)

- 7) आज माहितीपत्रकाची आवश्यकता वाटते ती .....
- 4] वरील सर्व कारणांसाठी
- 8) पुढीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?
  - 2] माहितीपत्रक म्हणजे बाजारपेठ काबीज करण्याची अंतिम पायरी
- 9) माहितीपत्रकातील माहिती अशी असावी .....
- 1] वातुनिष्ठ व अचूक
- 10) माहितीपत्रक वैशिष्ट्यपूर्ण असावे यासाठी .....
- 4] वरील सर्वच
- 11) माहितीपत्रकाची भाषा अशी नसावी ...
  - 3] पाल्हाळीक

विभाग ब : व्याकरण : गुण 10

प्रश्न क्रमांक 12 ते 26 या 15 प्रश्नांपैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे द्या.

(10)

- 12) पुढीलपैकी कोणता शब्द स्त्रीलिंगी आहे ?
1] कीर्ती
- 13) पुढीलपैकी कोणता शब्द नपुंसकलिंगी आहे ?
3] सौंदर्य
- 14) पुढीलपैकी कोणता शब्द पुल्लिंगी आहे ?
2] आनंद
- 15) पुढीलपैकी कोणता शब्द अनेकवचनी आहे ?
4] सवयी
- 16) पुढीलपैकी कोणता शब्द एकवचनी नाही ?
3] बियाणं
- 17) 'ज्ञान' या शब्दाचे अनेकवचनी रूप होईल ...
2] ज्ञान
- 18) 'सकाळी फिरायला जाणे आरोग्यास हितकारक आहे.' या वाक्याचा प्रकार आहे ....
3] विधानार्थी
- 19) पुढील वाक्यांपैकी आज्ञार्थ वाक्य आहे .....
1] आपला परिसर नेहमी स्वच्छ ठेवा.
- 20) 'हळू चालवतात का ही मुलं वाहनं !' - हे वाक्य या प्रकारचे आहे ....
2] उद्गारार्थी
- 21) 'किती मनापासून हसतात ती लहान मुलं !' - या वाक्याचे विधानार्थी वाक्य आहे .....
1] ती लहान मुलं खूप मनापासून हसतात.
- 22) आईला कधीतरी सुट्टी मिळावी. - हे वाक्य आहे .....
2] विद्यार्थी
- 23) 'प्रतिक्षण मोलाचा आहे.' या वाक्यातील अधोरेखित शब्दाचा समास आहे ..
2] अव्ययीभाव समास
- 24) 'सूर्यास्त' - या सामासिक शब्दाचा समास आहे .....
4] विभक्ती तत्पुरुष समास
- 25) 'झुणकाभाकर' - या सामासिक शब्दाचा समास आहे .....
1] द्वंद्व समास
- 26) 'यथाप्रमाण गती असावी.' या वाक्यातील अधोरेखित सामासिक शब्दाचा समास आहे .....
2] अव्ययीभाव समास

विभाग क : साहित्य : गुण 20

प्रश्न क्रमांक 27 ते 38 - या गद्य पाठावरील 12 पैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे द्या. (10)

- 27) जीवन अर्थपूर्ण होईल, जर .....
3] वाहनाचा वेग आटोक्यात ठेवला तर
- 28) जीवन विभागणारे घटक म्हणजे .....
2] स्थिती व गती
- 29) विचारांची गती म्हणजे .....
1] प्रगती
- 30) वाहन उपयोगी पडते .....
4] वेळ व श्रम वाचवण्यासाठी
- 31) लेखक शिवाजीराव भोसले सांगतात, भावविवश होऊन .....
4] वेगवश होऊ नये.
- 32) यथाप्रमाण गती ही गरज, पण अनावश्यक गती म्हणजे ...
1] विकृती.
- 33) सौंदर्य पाहणाऱ्याच्या नजरेत तसा आनंद, ...
3] आनंद घेणाऱ्याच्या वृत्तीत
- 34) शरीर व मन यांना जोडणारा सेतू .....
1] श्वास

35) 'आयुष्य ... आनंदाचा उत्सव' – या लेखाचे लेखक आहेत ...

4] शिवराज गोर्ले

36) पुढीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे, ते सांगा ...

1] पेशाने आनंद विकत घेता येतो.

37) आरंभी माणसे वाहनांवर स्वार होतात, मग .....

3] वाहने माणसांवर स्वार होतात.

38) आनंद जितका सहजपणे घ्याल तितका तो .....

4] सहजपणे मिळतो.

प्रश्न क्रमांक 31 ते 42 – या पद्य पाठावरील 12 पैकी कोणत्याही 10 प्रश्नांची उत्तरे द्या. (10)

39) 'रोज मातीत ..' या कवितेत वर्णन आहे .....

2] शेतकरी स्त्रीच्या कष्टमय जीवनाचे

40) पुढीलपैकी कोणते विधान चुकीचे आहे ?

शेतकरी स्त्री झेंडूची फुले तोडते, तेव्हा .....

4] त्या रोपांना दुखावते.

41) शेतकरी स्त्री ' हिरवी होऊन मागं उरते' , म्हणजे ....

2] शेतात कष्ट करून शेतातील हिरव्या पिकांच्या रूपाने मागे उरते.

42) शेतकरी स्त्री सरी-वाण्यात कांदा लावते, तेव्हा कांदाच नव्हे तर जणू .....

1] आपला जीव लावते.

43) शेतकरी स्त्रीबाबतीत कोणते विधान बरोबर नाही ?

1] स्वतःच्या जीवाची पर्वा करते.

44) 'रे थांब जरा .. आषाढ घना' या कवितेचे कवी आहेत ....

1] ब. भ. बोरकर

45) 'रे थांब जरा... आषाढघना' या कवितेत कवीने आकाशसाठी शब्द योजला आहे .....

3] वासरमणी-घर

46) कवी आषाढातील मेघांना थांबायला सांगत आहे, कारण .....

1] या आषाढघनांमुळे निर्माण झालेले निसर्गसौंदर्य डोळे भरून पहायचे आहे.

47) 'रे थांब जरा .. आषाढ घना' या कवितेचा आशय आहे .....

2] निसर्गवर्णन

48) कवी बोरकरांनी वर्णिलेली ' ...कोमल पाचूची शेते' म्हणजे .....

4] शेतातील पिके

49) पुढीलपैकी चूक असलेले विधान कोणते ते सांगा ....

आषाढघनाने घडीभर उघडीप घेतली तर .....

3] काजवे चमचमणार नाहीत.

50) शेतकरी स्त्री म्हणते, "रोज मातीत, मी गं नांदते", म्हणजे ....

1] ती शेतात उन्हातान्हात जन्मभर राबते.

XXXXXXXX